

Jóannes Dalsgaard, lestrarvegleiðari:

— Góðar royndir av HF-skeiðinum uttan fyri Havnina

Í Klaksvík og á Tvøroyri verður skipað fyri lutvísium sjálvlestri

Tá skúlarnir byrjaðu aftur fyri góðum trimum vikum síðani varð farið undir HF-skeið í Havn og Klaksvík og á Tvøroyri.

HF-útbúgvingin, sum fevnir yvir tvey ár, verður á skúlanum í Hoydølum skipað sum eitt fult skeið. Í Klaksvík og á Tvøroyri verður skeiðið skipað við sjálvlestri í einstøkum greinum, meðan fult skeið annars verður í teimum flestu greinum.

Góðar royndir í Danmark

Jóannes Dalsgaard, sum hevur

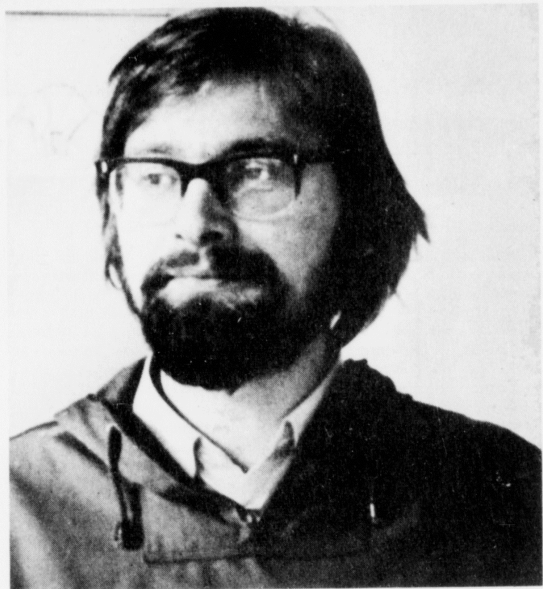
verið lestrarvegleiðari við HF-skeiðið á Tvøroyri, og sum í løtuni er staddur í Danmark, sigur í viðtali við SOSIALIN, at skipanin, sum nýtt verður uttan fyri Havnina er roynd í Danmark við góðum úrsliti.

— Hetta sæst best av, at næmingar frá tilikum skeiðum greiða prógvingini eins væl og teir, sum koma frá skeiðum av tí slagnum, sum er í Hoydølum, sigur Jóannes Dalsgaard.

— Verða næmingar á HF-skeiði uttan fyri Havnina verri fyri?

— Nei. T.d. í Suðuroy merkir sjálvlesturin í einstøkum greinum, at í hesum skúlaári verður góðkent fult HF-skeið í átta lærigreinum, meðan góðkendur sjálvlestur verður í trimum greinum.

Næmingarnir á skeiðinum í Suðuroy verða ikki verri fyri, enn um teir høvdu havt fult skeið í øllum lærigreinum, tí teir fáa dyggan stuðul frá skúlalæranum á staðnum. Hesin stuðul verður givin á tann hátt, at hesir lærarar, sum næstan uppfylla tey veruligu krøvini til ein HF-

Jóannes Dalsgaard: — Næmingarnir á skeiðinum uttan fyri Havnina verða ikki verri fyri

lærara, hava fult tímatal við næmingunum í viðkomandi greinum. Aftrat hesum fáa næmingarnir undirvísing í sjálv-

lestrargreinum frá einum magistara í Hoydølum ella á Fróðskaparsetrinum. Henda

Framhald á síðu 6

Krisjan skrivur:

Norrønt »Mentunarahús« í Føroyum — ella ikki?

Eftir heimkomu føroyska umboðsmannsins í Norrøna Ráðnum, varð nógv talað um bygging av stásligum norronum mentunarahúsum í Føroyum. At húsinu skuldu reistast í Havnini var ongantíð nakar ivi um. Ráðsins ynski um slíka bygging í Føroyum søgdust lutvist at stava frá egna umboði okkara í ráðnum, sum soleiðis landsins vegna inniliga heitti á grannar okkara, um stuðul til bjarging av okkara sindrandi mentan. Ivaleyst var tað einans við tí besta i byggju, at umboðsmaður okkara bað um felags norðurlandskan stuðul til fremjan av hanskara ynsktu bygging, men samstundis má tað eisini haldast at vera heldur uppgjandi stöða at taka í stríðnum fyri teirri dovggjandi serføroysku mentanini. Tí einans vit einsamallir kunnu gera nakað munagott hesi mentan at gagni uttan møgulega upplegging uttanifr. Í sama sambandi varð nevnt, at húsinu soleiðis kundu verið nýtt av okkara egna listarfólkum, tá einki av felagsnorronum var á skrání. Tástan, tá umboðsmannar vóru til vildar, og tá somu listarfólk soleiðis sitandi høvdu fingið alt lagt upp í hendurnar, kundu vit av nýggjum fara undir endurreisningina av dovggjandi mentan okkara, og tað helst við útlendskari vegleiðing og figgi-an.

Tað er eyðsæð, at her er nakað, ið rillar og tað so tað munar. Mærvitandi hevur eingin av okkara sokallaðu andshetjum enn givið eina haldgóða yvirlysing av fyribrigdinum mentan, so stöðið til fremjan av

verunligum mentunarvirksemi má sostatt haldast at vera heldur vónaligt, um tjóðin sum heild fyrlitast skal lata hetta verk upp í hendurnar á sjálvsbodnu mentunarroddamonnum okkara og útlendsku fylgisneytum teirra. Men sjálvandi fer tjóðin ikki at lata seg blinda av slíkum einstaklingahjáptri, tí hóast leiðandi »mentunarmenn« okkara eyðsýnliga leggja størsta dentin á umhvørv, har dvínandi mentan okkara skal endurføðast, so man vanligt andaliga at sær komið fólk hóast alt hava eina hómig av, at mentan í sjálvum sær ikki býr ella vaknar í hús-um, bygd av mannahondum, men einans í syndugu mannabulum okkara av holdi og blóði. Eftirsum einki livleyst tilfar í sær sjálvum setur fram krøv um, at tað er dýrmettari enn eithvert annað, má tað sostatt tykjast heilt burturvið, at seta mentunarinnsiglið á eitt ávist hús framsum so mong onnur. Eg eri ikki heilt óvítandi um, at slíkt verður gjørt um allan heim-in at kalla, tá mentunarstøðið rillar av álvara, men tessvegna er tað ikki víst, at henda framferðin er tann rætta, tí hugsa vit okkum um bert eitt sindur, so kunnu vit ivaleyst semjast um tann veruleika, at heimsins mætastu listaverk júst eru útint av monnum, sum virkað hava undir allratrongastu korum og tíðum sálarliga »niðurindir-kommum« listarfólkum. Fyri at halda seg burtur frá samtiðarinnar listarfólkum, kunnu vit istaðin taka Michelangelo sum dømi um mætan listarmann, ið

framdi list sína dyggiliga undir livs- og virkisumstøðum so vónaligum, at skaparhug hansara aleina helt livið í honum. Samtiðarpávi hansara, sum tíðum verður nevndur Antikrist, hevði sanniliga skil fyri slíkum erfinum listarsálum sum Michelangelo. Hátthvejaða pávaembætið álegði jarðarinnar fremsta kirkjumanni at fremja byggingar so stásligar, sum tá-tjóðarinnar Italia ikki kendi, og gekk hann í hesum halga verki listarmonnum sínum so nær, at einasta friðskjól, hesir vistu sær, var vónaliga listarlaga arbeiði teirra, sum teir ongantíð kendu seg visir í at fullgjgja. Hesin sami pávi, sum sanniliga var eitt sindur av einum illamanni, hevði sanniliga skil fyri at troyta listarlaga evni manna til tað seinasta. Hóast føroyingar neyvan fara at taka undir við slíkari viðferð av verunliga listarfólki okkara, kundu vit tó ivaleyst nomið eitt sindur av listarlárus Antikrists og Michel-angelos.

Sostatt ber tað ikki til fyri føyingar at keypa ella selja seg til verunliga haldgóða mentan, og líka litisvert man tað fara at roynast at innflyta ella uppfinna ta lómentan, einstaklingar eftirlýsa, kannsa tí vanlig almannahugsan og livsføsla ikki er teimum nóg mikil andalig fylling, tí er tað nakað okkum ikki tørvur, um komast skal viðari á hesum erkvisna øki, so er tað sjálvsmeiðaðar mentunargullkrúnur, ið fella okkum niður í sjónina, áðrenn hálvrunnin er økt. Í veruleikanum hevur tað til allar tíðir verið einstaklinganna nasadjarva andaliga stórlæti, sum hevur verið tjóðarinnar størsti mentunarlíki kleppur, tí einki kann so lætt elva til samfelagsligar misskilj-ingar, sum tá settar verða fram veruleikafjarar og tíðum vána-

liga undirbygdar hugsjónir imóti teirri almannahugsan, sum hóast alt er fyrirtreitin fyri arbeiðsbýti landsins, hesum arbeiðsbýti, sum í ov stóran mun loyvir ávísium yrkisstættum ótarnað-um at seta seg sjálvar sum alvitandi á mentunarskrín medborgaranna. Hugdirvið verkafjeldarinnar letur seg tianbetur ikki fjotra av andaligum minnilutakenslum um skortandi fin-kembda lómentan, men tað er eyðsæð, at hesi »miðal-hampa-fólk« ikki hava somu fyrirtreitis til dyrkan av teirri mentan, ið stats- og landslontir kombandittar og aðrir meta sum verandi ta einastu røttu, tí langa vinnutið og tíðum litið áhuga-verda arbeiði hennara veitir valla rúmd fyri hugmyndum um, hvussu onnur áttu at hóttu sær siðmenningarliga. Tann fjøldin av samfelagsborgarum okkara, sum vegna ótrygga yrki teirra einans kunnu liva ein dag í senn, hava sanniliga fyri neyðini sinniliga sjálvsgranskan, um hesir til fullnar skulu svara hvørjum sitt, og hetta, at kanna hvar ein sjálvur flýtur og soleiðis grunda dagsins virkismet á kunneikan um seg sjálván, kann ikki beinleiðis skirast sum ómantað, men er hetta tvørturimóti fyrsta fyrirtreitis manna fyri haldgóðari andaligari fylling.

Onkur kundi hugsast at ført fram, at slík hús møgulega høvdu verið teimum sokallaðu »andaligu minnimentu« til stuðlan í stríði teirra at røkka sjálvsnevndu andshetjum okkara í haldgóðari siðmenning, men spurningurin kann við eins stórum rætti setast á høvðið, tí líka stóran tørv munnu tey mentunarlígu yvirvaksnu hava fyri at fáa fast undir fótum aftur, so tey soleiðis møgulega fata almenningssins trupuleikar og samfelagsskyldur, ið fremjast mugu, áðrenn tíð og megí kann

leggjast í móðismikla jóttran av tí stundum seiga og kleiggjuta mentunarkosti nútíðarinnar listarfólk av skálkakendum teitið setur fyri okkum. Í hesum sambandinum er tað tó eitt uggsili, at tey, ið veruliga gerast rúkkur fyri listarmanna óhovisku sniðgongd imóti samvitskufullu landsborgarum okkara, eru tey, ið kenna seg mentunarlíga upphvejaði yvir fjøldina, og sum tiskil gloypa rátt alt, sum ber á at vikja frá almennari uppfatan og metan av listini.

Í okkara frælsa samfelagi stendur tað einum og hvørjum fritt í boði, um hann á einstaklinga ella felagsstigi vil leggja orku sína í mentunarlígt virksemi, men einamest hetta fræga andaliga frælsi okkara áleggur teimum luttakandi at mynda sær eina fyri honum haldgóða yvirlysing av hesum víðkvæma hugtakið, vit kalla mentan. Her hjálpa sanniliga ongar læntar fjáðrar, tí her má tað djúpaasta í mannasálina sleppa til orða. So ikki nýtist tað at vera eftirfarandi fyri fjøldina, tað einstaklingar snimma og síðla røða um mentan, tí væl kundi tað hent sum so tíðum, at tað kyrra vatnið eisini er tað djúpaasta. Men kenna andshetjur okkara verunligar mentunarlígar ristingar undir fótum, eiga vit tó heldur ikki at meinskast við tær ov miklið, men heldur ganga teimum á móti við áheitan um luttøku teirra í meira hvønn dagsligum samfelagsligum uppbyggingarvirksemi, tí eru beggja mentanir av slíkum slag, at tær einans trivast í ávísium húsum og ikki røkka at fevna um allan virkisval landsins, tá á stendur, so eru vit eins væl andaliga farin hesar lómentanir fyruttan.

Framhald í
leygardagsblaðnum